UUTISET

EU:ssa parhaimmille viljelyalueille maksetaan korkeinta tukea. Eihän siinä ole järkeä. MAATALOUSEKONOMISTI KYÖSTI AROVUORI, PTT

EU:n ja USA:n maatalouspolitiikat kulkevat eri suuntiin

Yhdysvallat luopui maatalous-uudistuksessaan suorista tuista ja siirtyy tukemaan maataloutta markkina-heilahteluja vastaan. Tulevista päätöksistä riippuu, vääristääkö hintavaihteluiden korvaaminen markkinoita.

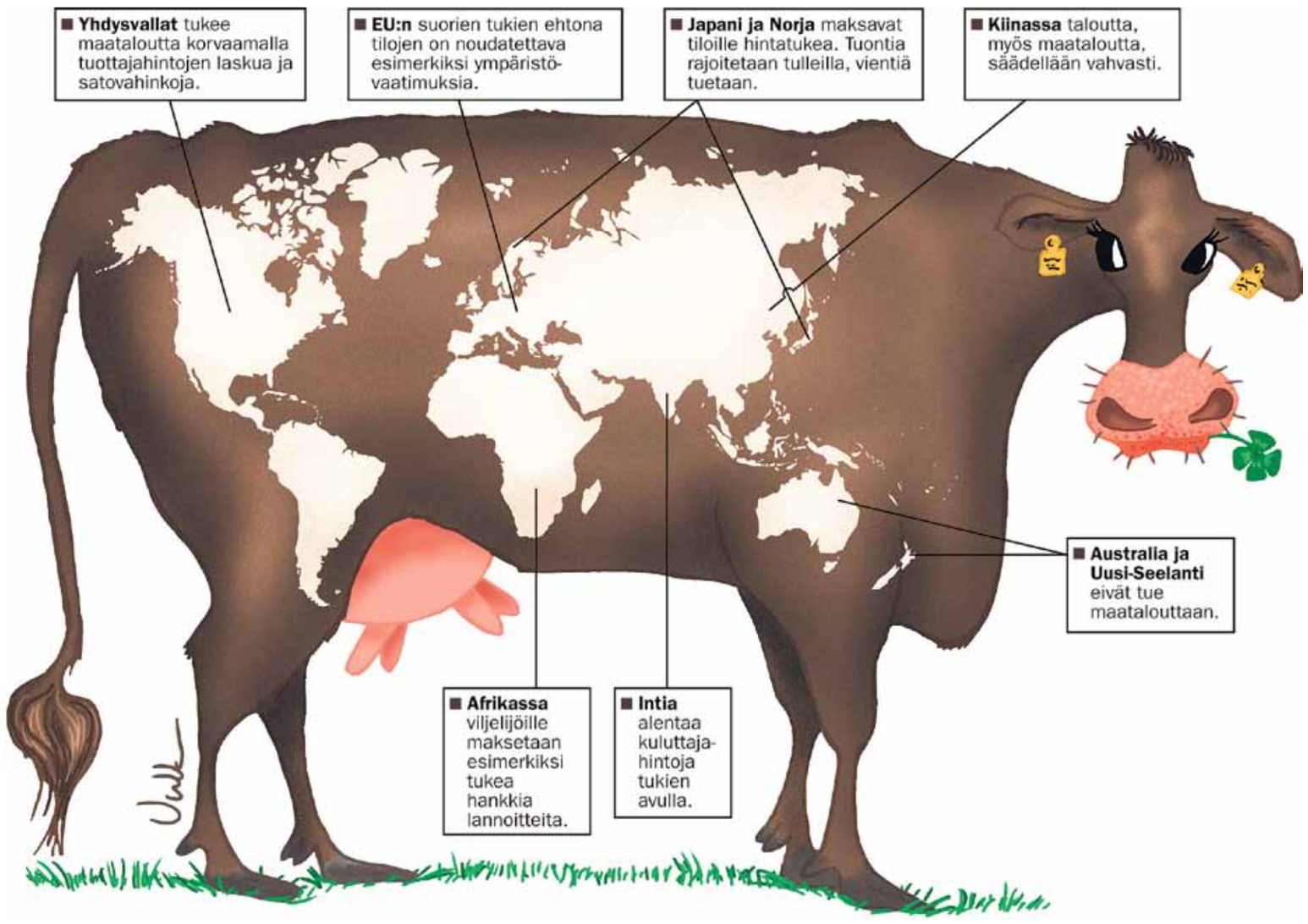

Yhdysvallat ja EU ovat samanaikaisesti uudistaneet maatalouspolitiikkaansa. Uudistuksissa on kuljettu eri suuntiin.

”EU:ssa suorat tuet (tilatuki) jatkuvat keskeisenä politiikan keinona. Yhdysvalloissa taas luovuttiin suorista tuista täysin ja siirryttiin lähemmäs turvaverkkoajattelua”, maatalousekonomisti **Kyösti Arovuori** Pellervon taloustutkimuksesta kertoo.

Yhdysvalloissa uudistus lisää satovahinkokorvausten ja -vakuutusten merkitystä maatalouden tukena. Lisäksi valtio voi maksaa viljelijöille korvausta, jos markkinahinnat heilahtelevat.

Yhdysvalloissa poliitikot ovat perustelleet suorista tuista luopumista sillä, että viljelijät saavat suoria tukia myös silloin, kun maataloudella menee hyvin.

EU:ssa periaatteena on, että suorat tuet ovat turvajärjestelmä, joka luo pohjan viljelijöiden toimeentulolle. Keskeinen tuki on tilatuki, jota maksetaan tilan hehtaareiden perusteella riippumatta viljelykasvista. Tuen ehtona EU:ssa on esimerkiksi ympäristöehtojen noudattaminen.

Vaikka Yhdysvallat poistaa suorat tuet, ei liittovaltion maatalousbudjetti pienene kuin parilla prosentilla.

Markkinat saattavat vääristyä

”On hyvä kysymys, vääristääkö markkinahintojen laskun ja satovahinkojen korvaaminen markkinoita. Se riippuu Yhdysvalloissa tehtävistä poliittisista päätöksistä, mihin tavoitehinnat käytännössä asetetaan.”

”Jos tavoitehintana käytettäisiin kevään 2012 huippuhintoja, täytyisi korvauksia maksaa normaalihinnoilla joka vuosi, eikä se silloin olisi markkinoiden toimivuuden kannalta oikein”, Arovuori pohtii.

Samoin paljon riippuu siitä, miten satovahingot määritellään.

Kyösti Arovuori

”Suoraan ei voida sanoa, että hintaheilahtelua vastaan maksetut korvaukset vääristäisivät markkinoita. Se riippuu vertailutason määrityksestä.”

Arovuori kertoo, että Yhdysvallat ei ole ollut huolissaan, mitä maailmankauppajärjestö WTO:ssa maatalousuudistuksesta ajatellaan. ”Yhdysvalloissa asenne on ollut, ettei WTO:n kannalla ole ainakaan tällä hetkellä väliä.”

EU sen sijaan on tehnyt viime uudistuksensa ajatellen toimimista WTO:n nykyisten reunaehtojen mukaan.

”Riskienhallinnasta otettava oppia”

Arovuori toteaa, että EU:n tulisi ottaa oppia Yhdysvalloista markkinariskien hallinnassa.

EU on Arovuoren mukaan jumittunut liian pitkäksi aikaa siihen, että 1992 ja 2000 sovitut hinnanalennuskorvaukset ovat oikeudenmukainen peruste tukitasojen määrittämiselle eri jäsenmaissa.

Historiasta johtuen tukijakauma EU:n sisällä on edelleen vääristynyt, vaikka sitä vuoden 2013 uudistuksessa alimpien tukitasojen osalta tasattiin.

”EU:ssa parhaimmille viljelyalueille maksetaan korkeinta tukea. Eihän siinä ole järkeä.”

Myös EU:ssa pyritään ottamaan käyttöön yksityisen sektorin tarjoamat satovakuutukset ja EU on velvoittanut jäsenmaat luomaan vakuutusjärjestelmät. Toimivan ja tasapuolisen järjestelmän rakentaminen ei tule olemaan helppoa, Arovuori arvioi.

Yhdysvallat vähentää ympäristösopimuksia

EU:n uudistuksessa suorien tukien maksamisen ehtoja tiukennettiin. Osa toimista, joista aiemmin maksettiin ympäristökorvausta, siirtyi uudistuksessa kaikille viljelijöille pakollisiksi tuen perusehdoiksi.

Yhdysvalloissa tuen saamiseen ei ole ollut vastaavia ympäristöehtoja. Säännöt ympäristönsuojeluun tulevat muun muassa kemikaalilainsäädännön kautta.

EU:n tapaan myös Yhdysvalloissa viljelijä voi tehdä erityissopimuksia esimerkiksi kosteikoille ja suojakaistoille.

”Silmiinpistävää uudistuksessa oli, että Yhdysvallat laski pinta-alarajaa, kuinka paljon viljelymaasta voi olla ympäristökorvauksessa mukana. Yhdysvallat haluaa kohdistaa ympäristökorvaukset herkimmille alueille ja pitää mahdollisimman paljon peltomaata viljelyssä. EU:ssa on ollut eri suunta.”

Sosiaaliturvaa ruokaseteleillä

Yhdysvalloissa tärkeässä roolissa ovat ruokasetelit, joilla tuetaan köyhää väestönosaa. Setelijärjestelmä vie suurimman osan maatalousbudjetista.

Järjestelmän voidaan myös osittain katsoa tukevan tuottajahintoja, koska se lisää maataloustuotteiden kysyntää.

Arovuori arvioi, että maatalouspolitiikan erot eivät vaikuta siihen, syntyykö EU:n ja Yhdysvaltojen käymissä vapaakauppaneuvotteluissa tulos vai ei. ”Kaupan esteiden rooli molemmissa politiikoissa on nykyään vähäinen. Suurimmat ristiriidat ovat erilaisissa standardeissa ja sääntelyssä. Esimerkiksi gmo:ssa.”

TUURE KIVIRANTA

PÄIVÄN KYSYMYS

Onko lasten kokkikursseille tulijoita?

Onko lasten ja nuorten kokkauskursseille tulijoita, kehittämispäällikkö Kaisa Härmälä Marttaliitosta?

Kyllä on. Esimerkiksi Uudenmaan marttojen kurssit täyttyvät nopeasti. Enemmänkin olisi tulijoita.

Missä kursseja järjestetään?

Kursseja järjestetään kaikissa Marttapiireissä ja monissa yhdistyksissäkin. Etenkin lomaajan kurssit ovat suosittuja ja lapsille mieluisia.

Mitä kursseilla kokataan?

Kotiruokaa. Marttapiirien useamman päivän kursseilla valmistetaan aterioita, joihin kuuluvat alkuruuat, pääruuat ja jälkiruuat.

Liikkuville nuorille on järjestetty jo useana vuonna Paikoillanne, valmiit, keittiöön -kursseja, joissa on opeteltu valmistamaan terveellisiä välipaloja. Ensi vuonna kurssit laajenevat ruuanlaittoon, kun Martat järjestävät yhteistyössä Valio Plus -akatemian kanssa ruokakursseja nuorille urheilijoille.

Millaista palautetta on saatu?

Palaute lasten ja nuorten ruokakurseista on ollut yleensä myönteistä. Ainoa huono palaute on se, ettei ole mahduttu kurssille.

TARJA HALLA

Maataloutta tuetaan lähes joka maassa

Lähes poikkeuksetta kaikki maailman maat tukevat maatalouttaan jossain muodossa. Keinot vaihtelevat alueittain ja maittain.

Maissa, joissa kauppaa ei ole vapautettu, esimerkiksi Norjassa ja Japanissa, viljelijöitä tuetaan hintatuilla. Tuontituotteita rajoitetaan tulleilla ja maan omille maataloustuotteille maksetaan tarvittaessa vientitukea.

”Hintatuet eivät ole yhteiskunnan kannalta järkevä ratkaisu, mutta Norjalla ja Japanilla on niihin varaa. Eikä niiden maataloustuotannolla ole vaikutusta maailmanmarkkinoihin”, maatalousekonomisti **Kyösti Arovuori** Pellervon taloustutkimuksesta sanoo.

”Tuotantopanoksien, kuten lannoitteiden, hankkimiseen osoitettu tuki on todettu markkinoita vääristäväksi teollisuusmaissa, mutta Maailmanpankin tutkimuksissa on havaittu sen toimivan hyvin eräissä Saharan eteläpuolisen Afrikan kehittyvissä maissa.”

Intia tukee viljelijöitään tukemalla kuluttajahintojen laskua. Keino voi Arovuoren mukaan aiheuttaa riitaa maailmankauppajärjestö WTO:ssa.

Kiina ohjaa maan kaikkea tuotantoa vahvasti, myös maataloutta.

Australiassa ja Uudessa-Seelannissa ei ole käytännössä maatalouspolitiikkaa.

Maatalouden tukeminen on viime vuosina vähentynyt maailmanlaajuisesti ja tuottajahintojen merkitys on kasvanut.

”Yhdysvallat ja EU eivät enää pelaa vain keskenään maataloudessa, muiden alueiden merkitys on kasvanut. Maatalouspolitiikan uudistuksia tarvitaan ja uuteen tilanteeseen on sopeuduttava. Jos sopeutumista ei tehdä itse, se tulee pakolla”, Arovuori sanoo.

TUURE KIVIRANTA

Keskustan katse eduskuntavaaleissa

Keskustan puoluekokous on puoluesihteeri **Timo Laanisen** mukaan lähtölaukaus eduskuntavaalikeskustelulle ja -kampanjalle.

Keskustaväki kokoontuu viikonloppuna Turkuun. Lauantaina ruokaa on varattu 2 500 hengelle.

Laanisen mukaan keskusta lähtee vaalivuoteen erittäin hyvistä asemista: eurovaalien ”kirkas kakkostila näköetäisyydellä kokoomukseen” on asetelma, joka sopii puolueelle hyvin. Seuraavissa vaaleissa puolue kisaa kokoomuksen kanssa.

Kokoomus pitää puoluekokoustaan viikonloppuna Lahdessa. Puheenjohtajakisa on jättänyt keskustan kokouksen varjoonsa.

Runsas julkinen huomio kokoomuksen kokoukselle ei Laanista huolestuta. ”Tämä on puolueen sisäisen elämän kannalta tärkeä kokous. Julkista huomiota ehdimme hankkia roppakaupalla ennen eduskuntavaaleja.”

Kaksi vaalia Turussa

Turussakin tehdään lauantaina henkilövalintoja: keskustalle valitaan puoluesihteeri ja kolme varapuheenjohtajaa.

Puoluesihteerin paikkaa tavoittelevat nykyinen puoluesihteeri **Timo Laaninen** sekä vantaalainen **Jasi Kuokkanen**, helsinkiläinen **Sanna Lehtinen** ja ivalolainen **Janne Seurujärvi**.

Varapuheenjohtajakisaan mukaan ovat ilmoittautuneet istuvien **Annika Saarikon** ja **Juha Rehulan** lisäksi torniolainen **Katri Kulmuni**, espoolainen **Ann-Mari Kemell**, joensuulainen **Anu Vehviläinen** ja rovaniemeläinen **Liisa Ansala**.

Myös **Elsi Katainen** harkitsee kisaan lähtemistä, mutta ei perjantaina kertonut, aikooko mukaan.

Varapuheenjohtaja **Riikka Pakarinen** on ilmoittanut jäävänsä pois.

Tällä hetkellä puolueen johtoviisikon enemmistö on miehiä.

Nato-linjaa ja taloutta

Puoluesihteeriehdokas **Janne Seurujärvi** ja Laaninen haluavat molemmat olla nostamassa keskustaa pääministeripuolueeksi.

Seurujärven mukaan sixpack-hallituksen heikkous on näkynyt alusta lähtien.

Laanisen mukaan seuraavien vaalien pääkysymys on talous- ja työllisyystilanne: hallitus ei ole saanut Suomessa pyöriä pyörimään. Nato-linja erottaa keskustaa ja kokoomusta selvästi.

Isot projektit Laaninen on saanut valmiiksi: ”Keskustan maine on palautettu ja puolueen talous on pantu kuntoon. Puoluehallitus tietää kaiken taloudestamme. Puheet umpivelkaisesta Kepusta ovat loppuneet, se on vaatinut koviakin päätöksiä.”

PAULA LIESMÄKI

ALOITTEET

260 puoluekokousaloitetta

Yksityisteiden kunnossapitoon ehdotetaan pienempää arvonlisäveroa, samoin luomuruualle omaa alv:ta.

Terveysbussi toisi tasa-arvoa sote-palveluihin.

Keskustalle pitäisi laatia yksinasuvien politiikkaohjelma ja hallitukseen tarvitaan sinkkuministeri.

Kemijoen tulvien hallintaan tarvitaan monitoimiallas.

Valtio-omistusta on lisättävä kaivosalalla.

Yliopistot voisivat ottaa kesän kolmanneksi lukukaudeksi. Korkeakoulujen opetussisältöjä pitäisi jakaa virtuaalisesti.

Nelosolut myyntiin markettiin.